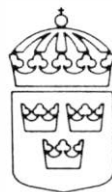

Motion till riksdagen

1987/88:Jo733

av Alf Svensson (c)

om återföringssystem vid bensinstationer

Mot.
1987/88
Jo733 — 737

I samband med hantering av bensin frigörs stora mängder av bensinångor. Detta sker vid bensindepåer, tankbilar och vid bensinstationer. Bensinångorna innehåller kolväten, bl. a. bensen som är dokumenterat leukemiframkallande. I Göteborg uppskattades 1984 de totala kolväteutsläppen till omkring 19 000 ton enligt miljö- och hälsoskyddsförvaltningen. Av detta beräknas bensinstationerna svara för ca 10 %. En enda bensinstation släpper normalt sett ut mellan 5 och 10 ton kolväten.

I dag finns teknik tillgänglig som i stort sett kan eliminera utsläppen av bensinångor genom återföring. Detta sker i två steg; dels vid leverans av bensin från tankbil till bensinstationens jordcistern, dels vid tankning av bil.

Vid leverans till en bensinstation fyller tankbilen den underjordiska tanken samtidigt som bensinångorna pressas ur cisternen. Ångorna sugts tillbaka till tankbilen som efter avslutad påfyllning kör ångorna till en återvinningsanläggning där ångorna omvandlas till bensin igen.

Vid tankning av bil sker återföringen genom att bensinen strömmar från cisternen ner i bilens tank. Bensinen pressar ut bensinångorna från tanken och en vakuumpump suger dessa tillbaka till cisternen. För detta krävs en muff; en tätslutande bälgformad gummikrage som är monterad vid tankpistolens mynning. Vid tankning fångar muffen upp bensinångorna som tränger upp i bensinröret och via en särskild returslang (inne i bränsleslangen) förs bensinångorna till jordcisternen.

I november 1987 presenterade Pia M Berglund, forskarstuderande vid enheten för kemisk miljövetenskap vid Chalmers tekniska högskola, en rapport som förevisar jämförelser mellan kolvätehalter i luft vid bensinstationer med återföringssystem resp. stationer som saknar detta system. Rapporten visar påfallande stora minskningar av kolvätehalten vid stationer som försetts med återföringssystem i jämförelse med konventionella stationer. Undersökningar som gjordes under sensvåren 1987 visar att halterna av bensinångor vid tankning på bensinstationer med återföringssystem endast är 1–10 % av halterna vid konventionella stationer. Av undersökningen framgår att bensenhalter över 5 mg/m³ förekommer vid konventionella stationer medan halten i den luft som en tankande bilist vid en station med återföringssystem inandas är mindre än 0,1 mg/m³!

I rapporten hävdas att mätunderlaget visar att återföringstekniken mins-

1

kar halterna ungefär lika mycket för alla de hundratals mer eller mindre miljö- och hälsofarliga kolvätena i bensinångor.

Utsläppen av bensinångor skadar människor och natur på flera sätt. Direkt inandning av bensen och andra kolväten är cancerframkallande och blodskadande. Bensinångor ger också liknande neurologiska effekter som lösningsmedel, bl. a. ökad trötthet och försämrad koncentrations- och reaktionsförmåga vilket kan vara speciellt allvarligt i samband med bilkörning. Vidare bidrar kolväten via oxidantbildning verksamt till skador på skog och annan vegetation.

Alla bilister drabbas av bensinångorna. Det gör även alla människor som bor i närheten av bensinstationer och inte minst de människor som arbetar vid bensinstationerna. Detta är således ett problem som omfattar flera miljoner människor bara i Sverige.

I USA är system med återföring och återvinning lagstadgat i staterna Washington och Californien. Bara i staten Californien fanns i januari 1987 14 000 stationer med detta system. Systemet kan således sägas vara väl utprovat och enligt kristdemokratiska samhällspartiets synsätt finns det inga skäl att dröja med en lagstiftning i Sverige. En lag som ålägger nya bensinstationer och befintliga stationer att vid besiktning — vilket enligt lag ska ske vart tionde år — att installera återvinningssystem är på intet sätt orimlig. Vid besiktning grävs den under jord liggande cisternen upp och det ytterligare arbete som då krävs för att installera återföringssystemet är begränsat. Kostnaden för att bygga om en befintlig station kan beräknas uppgå till 150 000 kr. dvs. ca 0,6 öre per liter bensen — detta när ombyggnaden inte sker i samband med besiktning. Denna kostnad kan ingalunda anses vara för hög för att relativt rejält nedbringa mängden kolväten som släpps ut i luften.

Naturvårdsverket arbetar med ett program för reduktion av kolväteutsläppen i Sverige. Som en del i detta arbete ingår överväganden omkring bensenhanteringen. Verket har bl. a. tagit initiativ till överläggningar med berörda branschorganisationer och företag om tekniska och ekonomiska förutsättningarna för att återvinna kolväten inom ett system som täcker ett så stort antal hanteringsled som möjligt. Också energi- och miljöministern har uttalat att "det är angeläget att åtgärder vidtas så snart som möjligt för att minska kolväteutsläppen då dessa medför risker för både hälsa och miljö".

Vid riksdagens behandling av motsvarande motionskrav i december 1987 uttalade jordbruksutskottet med riksdagens instämmande att "med hänsyn till de miljöproblem utsläppen orsakar och till de hälsorisker som läckaget innebär för såväl tankbilschaufförer som personal och kunder vid bensinstationerna anser utskottet det nu vara hög tid att införa ett system för återföring av bensinångor". Detta beslutade också riksdagen att ge regeringen till känna.

Riksdagen ställde dock inga specificerade krav på åtgärder från regeringens sida. Kds anser dock att regeringen snarast bör återkomma till riksdagen med förslag till lagstiftning för att återföra bensinångor enligt ovanstående modell.

Hemställan

Mot. 1987/88
Jo733

Med hänvisning till det anförda hemställs

att riksdagen hos regeringen begär förslag till sådan ändring i lagstiftningen att bensinbolag vid nyanläggning eller besiktning av befintlig station åläggs att installera återföringssystem för bensinångor.

Stockholm den 12 januari 1988

Alf Svensson (c)